



Ministeriet for Fødevarer,  
Landbrug og Fiskeri  
Fødevarestyrelsen

# Familiedyr og dyrevelfærd

0.-3.  
klassetrin



## Familiedyr og dyrevelfærd

1. udgave, 1. oplag, 2021

© 2021 Fødevarestyrelsen, Københavns Universitet  
og Biologiformidling.dk

**Redaktion:** Videncenter for Dyrevelfærd/Ida Tingman Møller,  
Fødevarestyrelsen og Københavns Universitet/Helle Lottrup  
Halkjær Rhode

**Grafisk tilrettelæggelse:** Essensen

**Tryk:** GP-Tryk

**ISBN:** 978-87-93147-41-6

**Fotos:** Colourbox, Dansk Kennel Klub, Dyrenes Beskyttelse,  
Kattens Værn, Helle Lottrup Halkjær Rhode, Pixabay, Unsplash

**Illustrationer:** Essensen

**Tilhørende hjemmeside:** [dyrevelfærdskolen.dk](http://dyrevelfærdskolen.dk)

Her er der supplerende materiale og lærervejledning.

Bogen kan rekvireres gratis på [dyrevelfærdskolen.dk](http://dyrevelfærdskolen.dk)

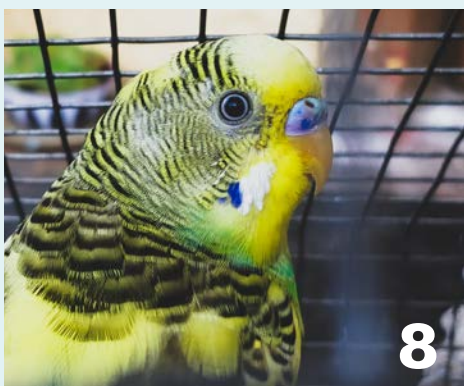
Fødevarestyrelsen, 2021

---

### Et samarbejde mellem:







### **VIDSTE DU, AT ...**

et familiedyr er  
det samme som  
kæledyr?

# Indhold

<b>Familiedyr og dyrevelfærd</b>	<b>5</b>
<b>Hvor stammer vores familiedyr fra?</b>	<b>9</b>
<b>Dyrenes behov</b>	<b>13</b>
<b>Dyrenes sanser</b>	<b>17</b>
<b>Kropssprog og signaler</b>	<b>21</b>
<b>Dyrenes følelser</b>	<b>25</b>
<b>Foder og motion</b>	<b>29</b>
<b>Dyrenes pleje og sundhed</b>	<b>33</b>
<b>Raske dyr kan blive syge</b>	<b>37</b>
<b>Dyr er ikke mennesker</b>	<b>43</b>





# **Familiedyr og dyre- velfærd**

- **Familiedyr er dyr, vi har i familien**
- **Dyrevelfærd handler om, at dyrene skal have et godt liv**
- **I denne bog lærer du om familiedyrs velfærd**



# Familiedyr og dyrevelfærd

Et familiedyr er det samme som et kæledyr. Det er dyr, som man har derhjemme, fordi man gerne vil have deres **selskab**, og som man kæler med. Man kan også godt holde dyr på andre måder, men denne bog handler om familiedyr.

Der findes mange forskellige familiedyr. Det kan fx være hunde, katte, kaniner, marsvin, hamstere og fugle.

Mange føler, at deres familiedyr er en del af familien. De er glade for dyret og kan godt lide at være sammen med det.

→ [Se opgave 1](#)



## OPGAVE 1

### Kender du nogen familiedyr?

Lav et mindmap, hvor du skriver eller tegner, hvilke familiedyr du kender.

Find opgavearket på hjemmesiden.



Kanin



Hamster



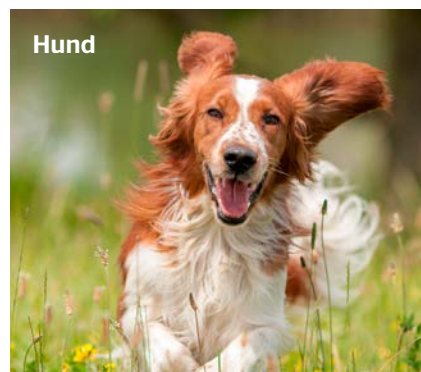
Undulat



Kat



Marsvin



Hund



### VIDSTE DU, AT ...

et familiedyr godt kan bruges til andet end **selskab**? Hunde kan fx også bruges til at gå på jagt med eller som servicehunde. Katte kan fange mus.



## HVAD ER DYREVELFÆRD?

God dyrevelfærd er, når dyret har et godt liv. Men der kan være stor forskel på, hvad der er godt for dyrene. En hund og en akvariefisk skal holdes og passes meget forskelligt for at have det godt.

→ [Se opgave 2](#)

Det er vigtigt, at du ved noget om, hvornår dyrene har det godt. Det lærer du mere om her i bogen.



Det er vigtigt, at du er rolig, når du er sammen med dyr.

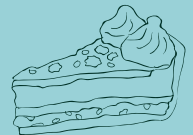


### OPGAVE 2

#### Hvad er godt for dyret?

Eksempler på, hvad der er godt for dyret. Tegn en streg fra dyret til det, du tænker passer til dyret.

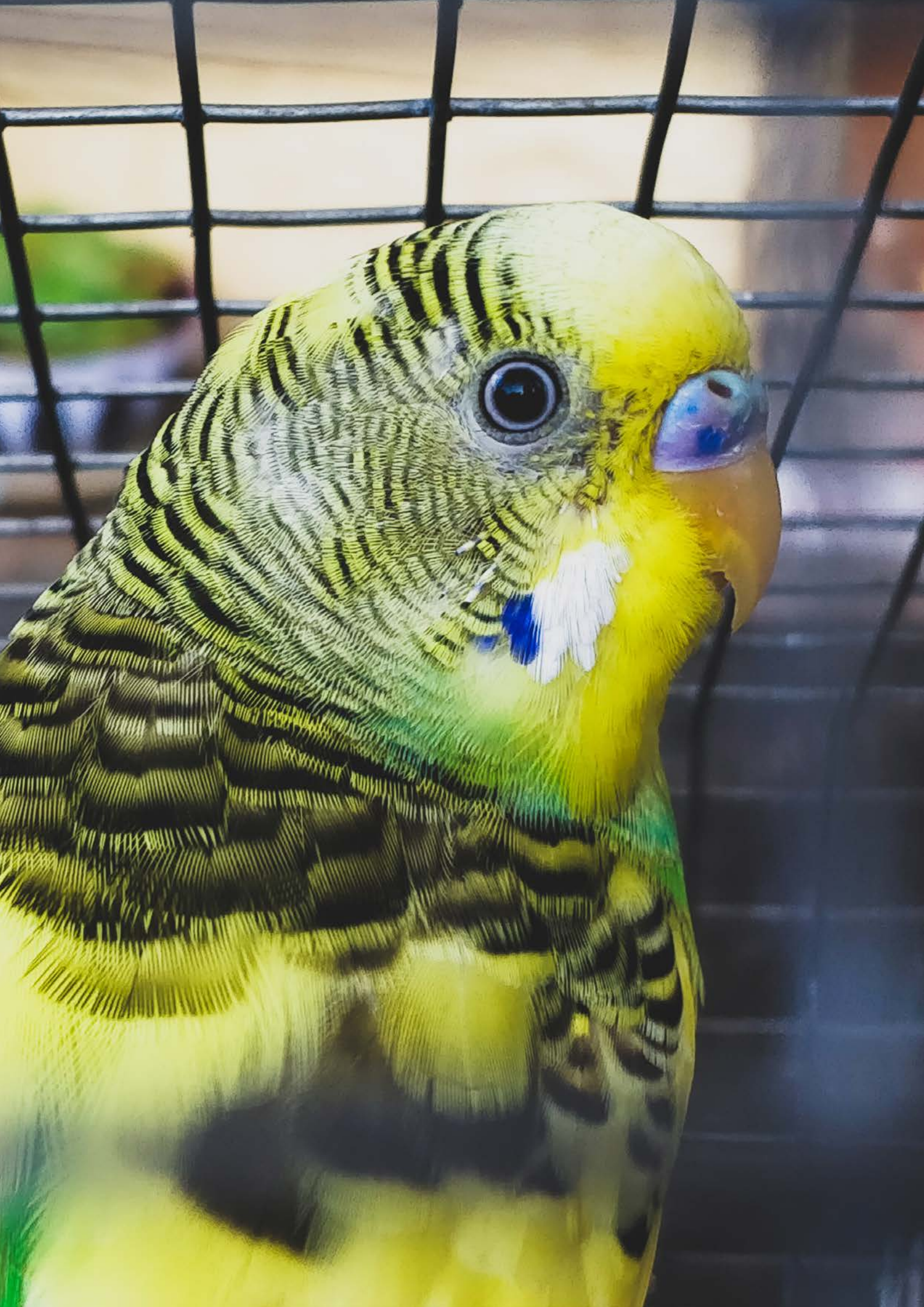
Find opgavearket på hjemmesiden.



### HVAD BETYDER ORDET?

**Selskab:** Når man er sammen med andre mennesker eller dyr.







# **Hvor stammer vores familie- dyr fra?**

- **Alle familiedyr stammer fra dyr, der har levet i naturen**
- **Der findes forskellige dyrearter og racer**
- **Det er vigtigt at tænke over, hvilket dyr der passer til familien**
- **Når vi ved, hvor dyret stammer fra, kan vi måske forstå dyret bedre**

# Hvor stammer vores familiedyr fra?

Alle vores familiedyr **stammer fra** vilde dyr, der har levet i naturen. Hunde stammer fra ulve. Ulve er **flokdyr**, der lever sammen i naturen. Derfor har vores hunde brug for kontakt med andre hunde og mennesker. Det er lidt anderledes med katte. De katte, vi holder som familiedyr, stammer fra vildkatte. De lever ikke i flok i naturen. Derfor har vores katte mindre brug for kontakt med mennesker.

## DYR ER FORSKELLIGE

Det er vigtigt at tænke over, hvilket familiedyr der passer til familien. Hunde og katte er forskellige **arter**.  
→ [Se opgave 3](#)

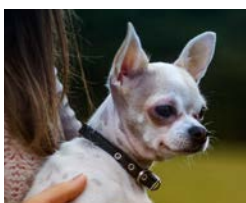
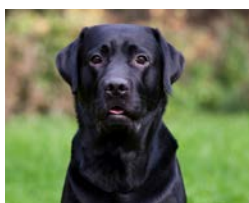
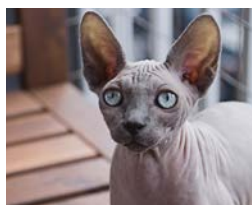
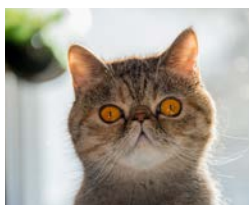
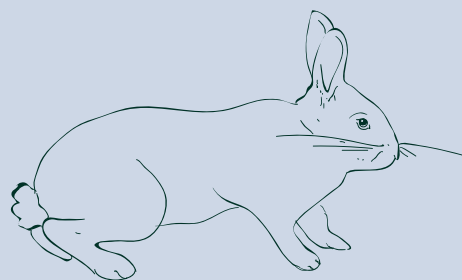
Selvom alle hunde er samme art og stammer fra ulven, kan de godt se forskellige ud og være gode til forskellige ting. De er forskellige **racer**. Andre familiedyr findes også i mange racer og kan se forskellige ud. Racerne kan have forskellige behov for fx motion og pleje.



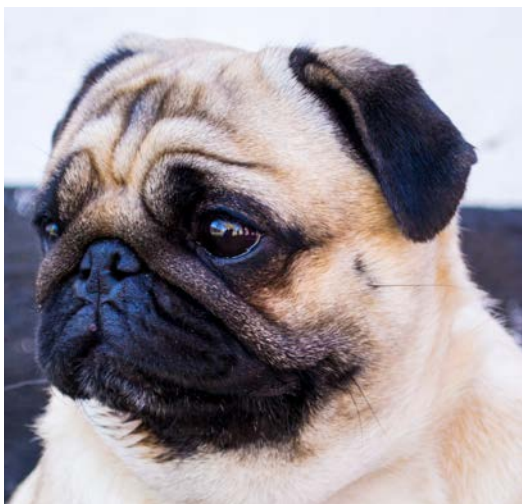
### OPGAVE 3 Arter og racer

Find dyr af samme art.

Find opgavearket på hjemmesiden.







Hunde med flade snuder kan have svært ved at trække vejret.

## ER DET GODT AT VÆRE NUTTET?

Nogle mener, at familiedyr ser nuttede ud, når de har store øjne og flade snuder. Derfor er nogle racer af hunde og katte **avlet** til at have flade snuder og store øjne.

→ Se opgave 4

Men de flade snuder kan give dyrene problemer med at trække vejret. Så kan det lyde, som om de snorker. I virkeligheden er det, fordi de har svært ved at få luft.

→ Se opgave 5

## OPGAVE 5

### Kan du trække vejret?

Tag et sugerør i munden, og hold dig for næsen, så du trækker vejret gennem sugerøret. Gå eller løb en tur - måske op og ned ad trappen.

Udfyld bagefter et to-kolonne-notat, hvor du skriver, hvad der er godt og dårligt for dyret.

Find opgavearket på hjemmesiden.



## OPGAVE 4

### Nuttethed

Tegn ind på barometeret, hvor nuttet du synes, dyret er. Diskuter i klassen, hvad der er nuttet ved både udseende og adfærd.

Find opgavearket på hjemmesiden.



## HVAD BETYDER ORDET?

**Stammer fra:** Slægtninge, som man stammer fra. Du stammer fra dine forældre og bedsteforældre.

**Folkdyr:** Dyr, der lever sammen i en flok.

**Arter:** Dyr, der kan få unger sammen. Katte er én art, mens hunde er en anden art.

**Racer:** Dyr af samme art, men som ser forskellige ud. En puddelhund og en labrador er samme art, men forskellige racer. De kan få unger sammen, men ser forskellige ud.

**Avlet:** Når mennesker vælger de dyr, der skal have unger sammen. Mennesker vælger dyrene, fx fordi de ser ud på en bestemt måde.







# **Dyrenes behov**

- **Både mennesker og dyr har behov**
- **Et behov har du brug for at få opfyldt, for at have det godt**

# Dyrenes behov

Et **behov** er noget, man har brug for at få opfyldt, for at have det godt. Derfor er dyrenes behov vigtige. I naturen har de vilde dyr også behov. Familiedyr har tit samme behov som de dyr, der lever i naturen, fx at sove og spise. Dine behov kan være forskellige fra dyrets. Dit behov for at kramme et dyr er måske ikke altid noget, dyret har behov for eller kan lide.

Alle dyrenes behov er vigtige for deres velfærd. Men vi kan ikke altid opfylde dem alle på samme tid. Så må vi vælge. Det kaldes et **dilemma**.

→ Se opgave 6



## OPGAVE 6

### Hvad er et behov?

Tal i klassen om, hvilke behov I har, og om de er de samme som kattens.

Tal derefter om, hvorvidt I helst vil være en indekat eller en udekate ud fra det, I ved om kattens behov.

Hvad skal der til, for at katten har det godt?



Kaniner kan ikke grave inde i et bur.



Kaniner har behov for at komme ud, så de kan grave.

Kaniner lever i jordhuler i naturen og har behov for at grave. Når vi holder dem i bur, kan de ikke grave.



## SAMMEN ELLER ALENE?

Mennesker har behov for at være sammen med andre mennesker. Det er, fordi mennesker er flokdyr ligesom hunde. Hunde har det bedst i flok. Derfor kan de have svært ved at være alene hjemme. Kaniner og marsvin er også flokdyr, der har behov for at være sammen med deres **venner**.

Nogle dyr lever alene i naturen. De har ikke det samme behov for at være sammen med andre.

En hamster lever alene i naturen og skal derfor holdes alene. En hamster vil nemlig slå, hvis den er sammen med andre hamstere. I naturen er hamstere kun sammen, når de skal have unger.



Hamstere lever alene, men kan stadig synes, det er dejligt at komme ud og blive nusset, når bare de er vant til det.

## ROVDYR ELLER BYTTEDYR?

Et **rovdyr** jager og dræber sit **bytte** for at æde det. Selvom et rovdyr får foder serveret, har det alligevel behov for at jage eller lege, at det fanger et bytte. Det er nemlig en del af dets naturlige **adfærd**.

**Byttedyr** er fx kaniner og fugle. De har behov for at kunne gemme sig eller holde udkig, også selvom der ikke er rovdyr i nærheden. Hvis de har en hule eller et sted at holde udkig, er de mere **trygge**. → Se opgave 7



### HVAD BETYDER ORDET?

**Behov:** Noget, man har brug for, for at have det godt. Både mennesker og dyr har behov.

**Dilemma:** Hvis du skal vælge mellem to lige gode eller lige dårlige ting.

**Venner:** Nogle man kender og kan lide at være sammen med.

**Rovdyr:** Et dyr, der jager og æder andre dyr.

**Bytte/byttedyr:** Et dyr, der jages og ædes af et andet dyr (eller menneske).

**Adfærd:** Den måde, et dyr (eller menneske) opfører sig på.

**Trygge:** Når man føler sig sikker og ikke er bange, så er man tryg.



### OPGAVE 7 Skovstratego

Kortspil med byttedyr og rovdyr.

Find kortene på hjemmesiden.





# **Dyrenes sanser**

- **En sans er noget, du bruger til at opleve verden omkring dig**
- **Dyr har mange af de samme sanser som os**
- **Det er ikke sikkert, at de oplever verden på samme måde som os**

# Dyrenes sanser

Dyrene bruger deres forskellige **sanser** til at opleve verden omkring sig. De har de samme sanser som mennesker. → [Se opgave 8](#)

Selvom dyrene bruger de samme sanser som mennesker, er det ikke sikkert, at de oplever verden på samme måde som os.

Nogle dyr kan være bedre til at se, lugte, høre, føle eller smage end mennesker. Så lyde eller lugte kan virke meget kraftigere på dit familiedyr end på dig.



## OPGAVE 8

### Sanserne

Besvar spørgsmålene i klassen: Hvilke sanser har du og familiedyrene? Kender du dem alle? Og er der forskel på vores sanser og dyrenes? Hvorfor tror du, det er sådan?



### HVAD BETYDER ORDET?

**Sanser:** Den måde, som du opfatter alting omkring dig på. Mennesker og dyr har de samme fem sanser: høre-, syns-, smags-, lugte- og følesansen.

**Ubehageligt:** Når noget ikke er rart.

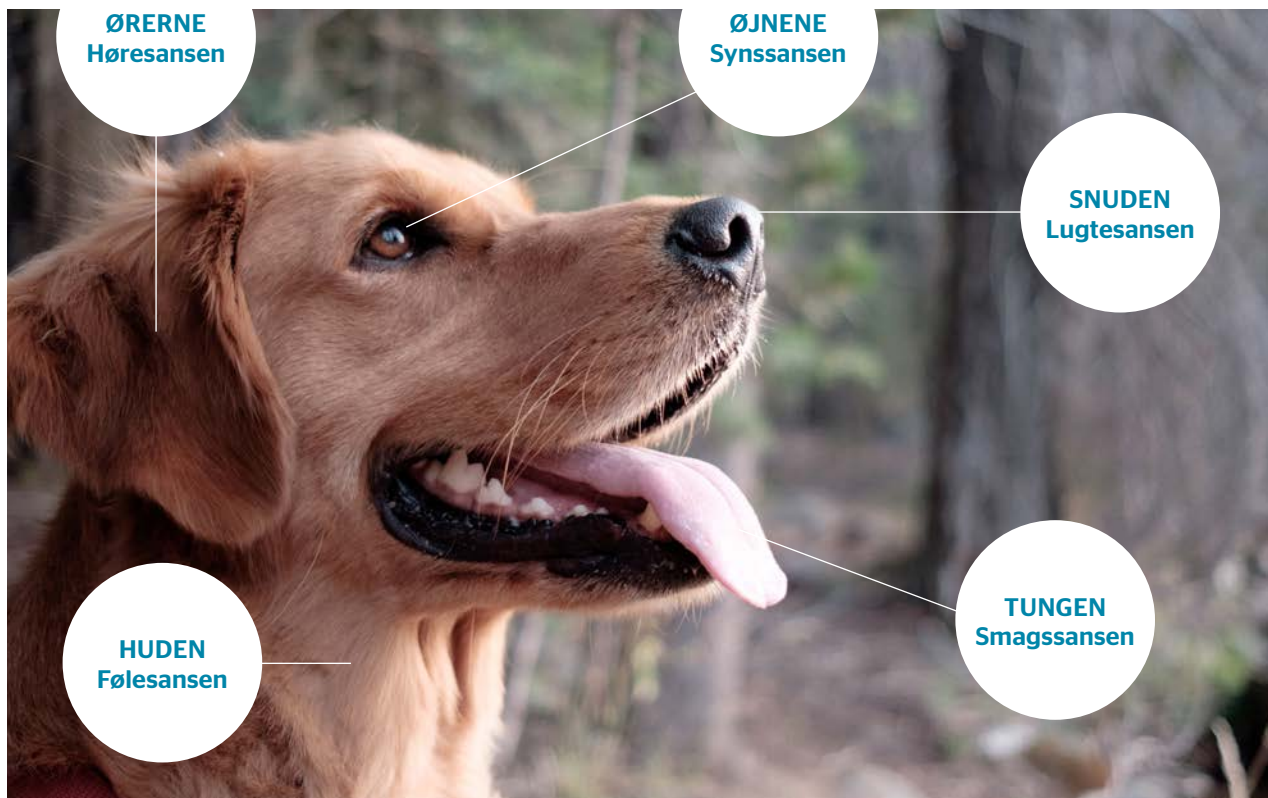
ØRERNE  
Høresansen

ØJNENE  
Synssansen

SNUDEN  
Lugtesansen

HUDEN  
Følesansen

TUNGEN  
Smagssansen







Kattens øjne ser ud, som om de lyser i mørke.

## SYNSSANS

Katte er gode til at se om natten. Du har måske lagt mærke til, at det ser ud, som om kattens øjne lyser i mørket. Det er, fordi den bageste del af kattens øjne virker som et spejl, der sender lyset tilbage. Det gør, at katten kan se meget bedre om natten, end mennesker kan.

→ Se opgave 9

## OPGAVE 9

### Katten kan se i mørke

Sluk lyset i klassen. Tænd en lommelygte, og se, at den lyser det op, som den rammer. Hold et spejl lidt foran lommelygten. Se, hvordan der bliver lysere, så du kan se mere. Spejlet genspejler lys - ligesom kattens øjne.



### VIDSTE DU, AT ...

vi bedre kan tage hensyn til dyrenes behov, når vi ved, hvordan de bruger deres sanser? Det er vigtigt for deres velfærd.



Hunde har en rigtig god lugtesans.

## LUGTESANS

Hunde har en rigtig god lugtesans. De kan lugte, hvor andre dyr har gået, og snuse sig frem til mennesker, der er blevet væk. Hunde kan også trænes til at finde forbudte stoffer med deres gode lugtesans.



Kaniners store ører er gode til at høre lyde.

## HØRESANS

Kaniner har en rigtig god hørelse. De kan høre lyde, som mennesker ikke kan. Derfor kan de også være følsomme over for larm og pludselige lyde. Det kan være **ubehageligt** for dyret.





# **Krops- sprog og signaler**

- **Når man bruger kroppen til at fortælle noget, så er det kropssprog**
- **Du kan lære at forstå dyrets kropssprog og signaler**
- **Så kan du fx se, om dyret vil hilse eller gerne være alene**

# Kropssprog og signaler

Dyr bruger deres kropssprog til at lave forskellige signaler til hinanden. Du kan lære at genkende dyrenes signaler, så du kan forstå dyret. Jo bedre du forstår dyret, jo bedre kan du vide, om dyret har det godt.

→ Se opgave 10 og 11.

En kat, der gerne vil hilse på dig, kommer hen til dig med halen oppe i luften. På den måde viser den, at den gerne vil hilse.

Hvis katten går væk fra dig med halen nede, viser den med sit kropssprog, at den ikke vil hilse.

En hund, der ikke har lyst til at hilse på dig, vil prøve at gå væk. Hunden kan ikke komme væk, hvis den er i snor, og vil derfor prøve at få dig til at gå væk. Den kan knurre eller bide efter dig.

Derfor skal du aldrig gå hen til en hund i snor uden at spørge om lov først. Det er bedre for hunden og mere sikkert for dig.

Husk, at du skal lade dyr være i fred, hvis de sover, æder eller går væk fra dig.

Hvis du gerne vil æ dyret, så lad dyret selv komme hen til dig, hvis det vil. Du skal sørge for, at dyret altid har mulighed for gå væk igen. Det er bedre for dyret og mere sikkert for dig.



## OPGAVE 10

### Kan du kropssprog?

Prøv, om I kan tale sammen kun ved at bruge kroppen.

Kan du fx fortælle, at du er sulten, tørstig eller skal tisse uden at sige noget?



## OPGAVE 11

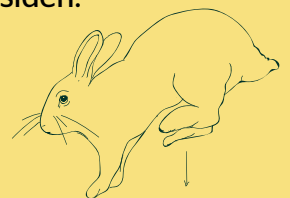
### Hvad fortæller dyret dig?

Indsæt det ord, der passer til den følelse, som dyret viser på billedet.

Sæt billede og ord sammen i par.

Sortér bagefter kortene i to bunker med dyr, der vil hilse, og dyr, der ikke vil.

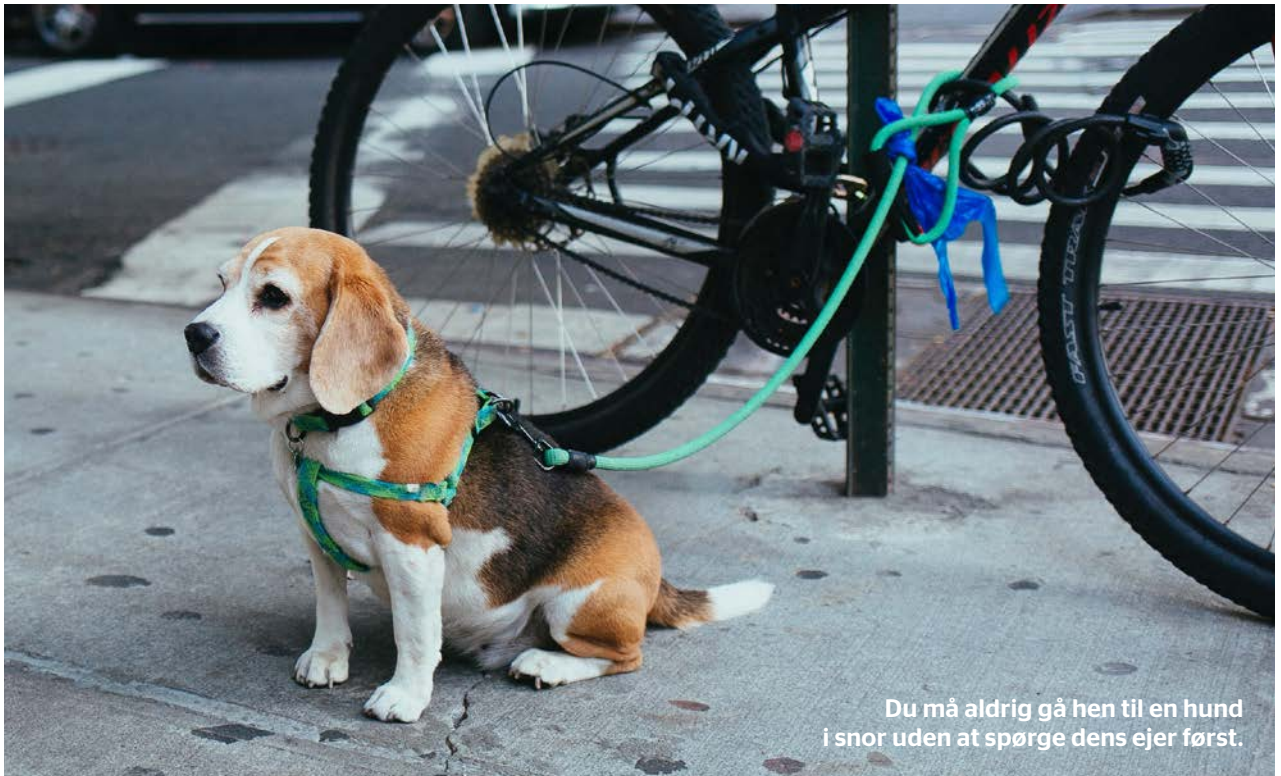
Find kortene med dyr og ord på hjemmesiden.



### VIDSTE DU, AT ...

du kan blinke langsomt til din kat for at vise venlighed? Måske blinker den venligt tilbage til dig.





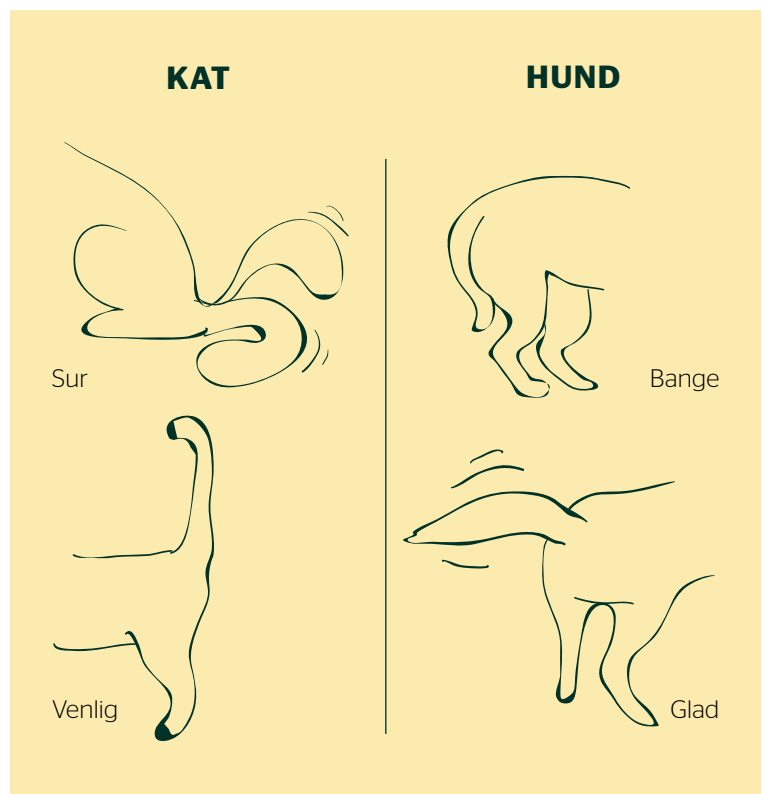
Du må aldrig gå hen til en hund i snor uden at spørge dens ejer først.

## HALEN SOM SIGNAL

Dyr kan blandt andet bruge deres hale til at vise, om de er glade.

Nogle hunde har kun en lille hale, en hale, der stritter lige op i luften, eller en hale, der krøller hen over ryggen.

Det kan være svært at forstå deres signaler. Andre hunde eller mennesker kan derfor misforstå deres kropssprog.









# Dyrenes følelser

- Der findes mange følelser, fx glæde og vrede
- Dyr har følelser ligesom mennesker
- Dyr viser deres følelser med deres kropssprog

# Dyrenes følelser

Alle kender følelsen af at være glad, sur eller bange. Det er nogle af de følelser, som mennesker har. Dyr har også følelser, som på mange måder minder om menneskers.

→ Se opgave 12

Hvis en kat er bange for fyrværker, vil den prøve at komme væk og gemme sig. Du kan se på kattens adfærd, at den er bange.

Kaniner kan stampe med bagbenene, hvis de fx bliver bange for en ræv eller en rovfugl.

→ Se opgave 13

Dyr viser **aggression**, når de truer eller slås. Hunden knurrer måske og viser tænder. Katten hvæser, vifter med halen og langer måske også ud med klørerne.

Det er vigtigt for din sikkerhed og dyrets velfærd, at du kan se, hvad dyret føler.

Katte kan hvæse, hvis de gerne vil have, du skal gå væk.



## OPGAVE 12

Kan du gætte, hvad jeg føler?

Leg "gæt og grimasser" med følelser.

Mim en følelse som glæde, vrede, angst, sorg, overraskelse eller lignende. De andre skal gætte, hvad du mimer.

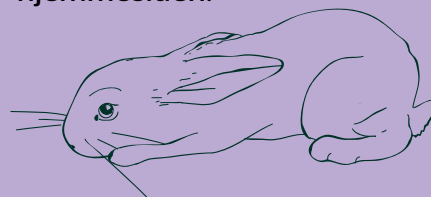


## OPGAVE 13

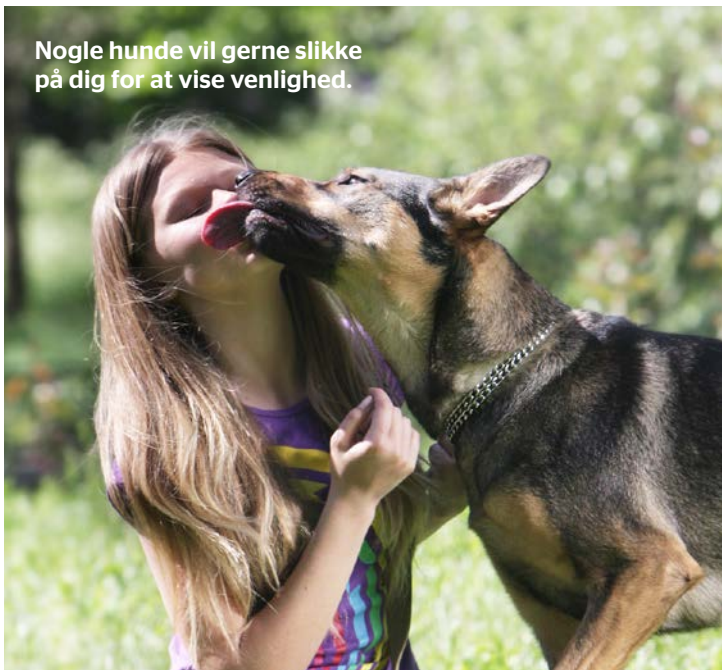
Kaniner er bange for rovfugle

Tegn en streg fra kaninen hen til den bedste måde at tage kaninen op på. Snak om, hvad kaninen føler, når den bliver løftet på forskellige måder.

Find opgavearket på hjemmesiden.



Nogle hunde vil gerne slikke på dig for at vise venlighed.



Dyr kan også føle glæde. Måske kender du en hund, der viser, at den er glad? Det kan fx være, når du hilser på den eller leger med den. Hunden viser sin glæde med sit kropssprog.

Vi forstår bedre, hvad dyret føler, når vi kender dyrets kropssprog. Så kan vi bedre hjælpe dyret til at have det godt og have god velfærd.

→ Se opgave 14

Katte kan spinde, når de har det godt, fx når de bliver aet.



### VIDSTE DU, AT ...

ligesom dig kan familiedyr også kede sig eller være frustrerede? En kanin eller et marsvin, der sidder alene og keder sig, vil måske begynde at gnave i buret.



### OPGAVE 14

#### Lav et to-kolonne-notat

Lav et to-kolonne-notat om, hvordan dyr viser deres følelser.

Find opgavearket på hjemmesiden.



### HVAD BETYDER ORDET?

**Aggression:** Når man er meget sur.





# Foder og motion

- Dyr har også brug for at bevæge sig, ligesom du har
- Dyr kan også kede sig og blive for tykke
- Dyrene skal have det rigtige foder

# Foder og motion

## FODER

Du ved sikkert allerede, at ikke alle dyr æder det samme. Dyrene skal fodres rigtigt for at være sunde og have det godt. Det er god velfærd.

Dyrene må ikke fodres for meget eller for lidt. Dyrene bliver tykke, hvis vi giver dem for meget foder eller for mange godbidder. Hvis de fodres for lidt, bliver de for tynde. Det er hverken godt for dyrets velfærd at være for tykt eller for tyndt.



### VIDSTE DU, AT ...

der også er noget, som dyrene ikke kan tåle? Hunde kan fx ikke tåle chokolade og rosiner. Hamstere kan ikke tåle ferskner, blommer og kirsebær.



Det er ikke sundt for vores familiedyr, når de er for tykke.



## TÆNDER

Du kan se på dyrenes tænder, hvilken slags foder de har behov for.

Både hunde og katte er **køddædere**, så deres tænder skal kunne rive kød i stykker. Derfor har de spidse tænder.

→ Se opgave 15

Marsvin og kaniner er begge **planteædere**. Deres tænder skal kunne kvase planternes blade. Derfor har de flade tænder.

→ Se opgave 15

Mus og hamstere er **altædere**. De lever både af dyr og planter i naturen, så deres tænder skal både kunne rive kød i stykker og kvase planter. Derfor har de både flade og spidse tænder.

→ Se opgave 15



Familiedyrene har behov for at bevæge sig, ellers kan de kede sig eller blive for tykke.

## DYRENE SKAL OGSÅ UD OG LEGE

Mange af vores familiedyr bevæger sig mindre, end de ville gøre i naturen. Ligesom dig har dyrene behov for motion og for at løbe, lege og få brugt både krop og hoved for at have god velfærd.



### OPGAVE 15

#### Hvem æder hvad?

Tegn streger fra dyret til det rigtige foder.

Find opgavearket på hjemmesiden.



#### HVAD BETYDER ORDET?

**Køddædere:** Dyr, der kun æder kød.

**Planteædere:** Dyr, der kun æder planter.

**Altædere:** Dyr, der både æder kød og planter.



# **Dyrenes pleje og sundhed**

- **Dyr kan holde sig selv rene ved at slikke pelsen eller gnubbe sig op ad noget**
- **Det er vores opgave at holde vores dyr sunde og pleje deres pels, kløer og tænder**



# Dyrenes pleje og sundhed

## HVORDAN PLEJER DYR SIG SELV?

Dyr holder sig selv rene ved at slikke pelsen, pudse fjerene eller gnutte sig op ad noget. Katte plejer deres kløer ved at kradse op ad noget. Det er en del af deres natur og derfor en del af deres velfærd.

## DU SKAL OGSÅ PLEJE DIT FAMILIEDYR

Det er vores opgave at holde vores familiedyr sunde. Det kan vi gøre ved at pleje dyrenes tænder, pels og kløer. Der er nogle familiedyr, der har meget pels, som skal børstes en gang imellem. Kløerne skal klippes, hvis dyret ikke slider dem nok selv. Det er, ligesom når du får klippet negle.

→ [Se opgave 16](#)



### OPGAVE 16

#### Dit drømmedyr

Tegn dit drømmedyr, og tal om, hvordan det skal plejes.



Katte kradser op ad noget for at pleje deres kløer.



Marsvin er gnavere, og deres tænder vokser hele livet.



Nogle familiedyr har meget pels og skal børstes en gang imellem.

## DU SKAL OGSÅ HUSKE AT BØRSTE TÆNDER

Mange familiedyr skal faktisk også have børstet tænder. Ellers kan de få problemer med tænderne, og det kan gøre ondt.

Foderet er rigtig vigtigt for tændernes sundhed. Det er godt for dyrene at have noget at gnave i for at rense tænderne. Det er, ligesom når du børster tænder.

Kaniner og **gnavere** har tænder, der vokser hele livet. Hvis tænderne er for lange, kan dyret ikke æde ordentligt. Tænderne skal slides ved at gnave i grene eller andet, dyrene kan tåle. Husk at tjekke, hvilke slags grene du giver dem.



### HVAD BETYDER ORDET?

**Gnavere:** Dyr som fx marsvin og mus med to store fortænder i over- og undermund, der er særligt gode til at gnave.







# **Raske dyr kan blive syge**

- **Dit familiedyr kan blive sygt eller komme til skade ligesom dig**
- **Dyr viser på forskellige måder, at de har ondt eller er syge**
- **Det er vigtigt, at du holder godt øje med dit familiedyr**

# Raske dyr kan blive syge

Dit familiedyr kan få sygdomme eller komme til skade ligesom dig. Det er selvfølgelig ikke godt for dyrets velfærd.

De fleste dyr ændrer deres adfærd, når de bliver syge eller har ondt. Dyrene plejer ikke deres pels, når de har det dårligt. Derfor kan pelsen stritte og se fedtet ud. Dyrene sover måske også mere, når de er syge, og spiser mindre, end de normalt gør. Syge dyr leger mindre end raske dyr, og syge dyr holder sig mere for sig selv.

Du kan også lægge mærke til, om dyret pludselig ikke vil røres et bestemt sted. Her kan det måske have ondt. En kanin, der har ondt i øret, vil måske ikke nusses ved øret, som den normalt gerne vil.



En krave kan hjælpe, hvis dyret har et sår, der skal hele, som det ikke må slikke eller gnave i.



Hvis det gør ondt i et ben, vil dyret ikke støtte rigtigt på det.

## NÅR DYR HAR ONDT

Alle vores familiedyr kan føle **smerte** ligesom dig. Hvis der er noget, der gør ondt på dyret, vil det prøve at undgå, at det gør ondt. Vi kan fx se, at dyret **halter**, hvis det gør ondt at gå på benet.

Der er forskel på, hvor tydeligt dyr viser, at de har ondt. Katte kan finde på at gemme sig, hvis de har ondt. Hunde viser normalt mere tydeligt, hvis de har ondt et sted. Det kan være svært at se, hvis kaniner, gnavere og fugle er syge.

Opfører dit dyr sig anderledes, kan det være tegn på, at der er noget galt, som du skal holde øje med. Spørg dyrlægen, hvis du er i tvivl.

→ Se opgave 17



## OPGAVE 17

### Når man er syg

Snak i grupper om, hvordan dyr reagerer, når de er syge.

Hvordan reagerer du selv, når du er syg eller har slået dig?



## HVAD BETYDER ORDET?

**Smerte:** Når noget gør ondt.

**Halter:** Man halter, hvis man kun støtter lidt på det ene ben.



# Syge dyr bliver ikke altid raske

Familiedyr bliver ikke så gamle som mennesker, selvom de er sunde og raske hele livet.

→ Se opgave 18

Når man har et dyr, skal man passe på det. Bliver det sygt, eller kommer det til skade, skal dyret til dyrlægen. Kan dyret ikke blive raskt igen, eller lider det, kan dyrlægen hjælpe med **aflivning**.

→ Se boksen "Mormors kat"

Et familiedyr kan være en vigtig del af familien. Når et familiedyr dør, er det normalt at blive ked af det. Vi vil savne dyret, fordi dyret har betydet noget for os. Det er helt OK at føle **sorg** over et dyr, man har mistet.



## OPGAVE 18

### Hvor gamle bliver dyrene?

Vis på tallinjen, hvor gammel du tror, dyrene kan blive.

Find opgavearket på hjemmesiden.

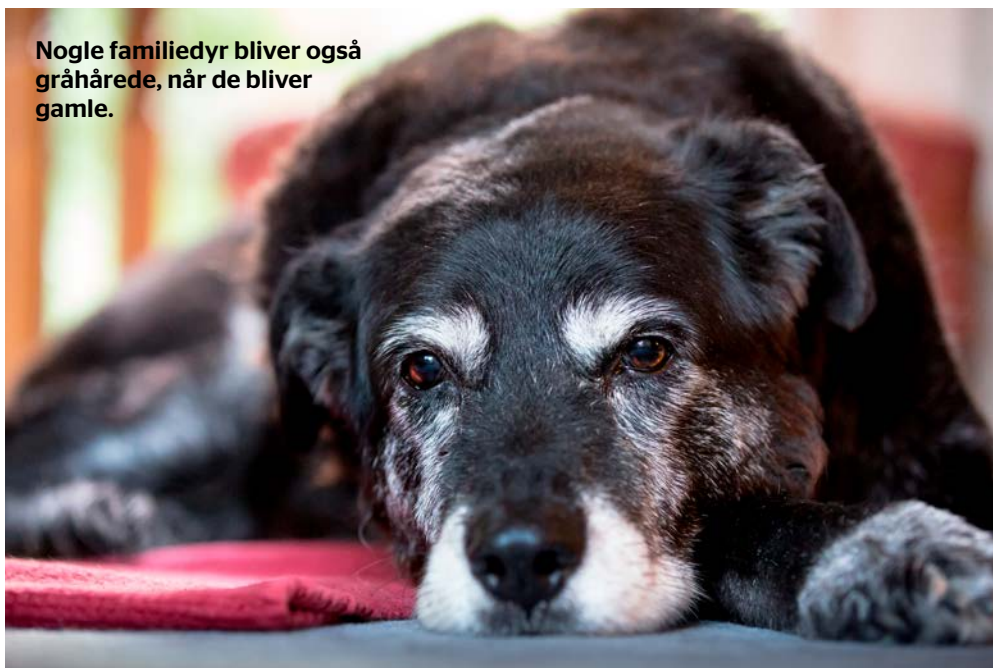


## HVAD BETYDER ORDET?

**Aflivning:** Når man hjælper et dyr med at dø, fx ved at give det en sprøjte med noget særligt medicin.

**Sorg:** Når man er ked af det, fordi man har mistet og savner nogen.

Nogle familiedyr bliver også gråhårede, når de bliver gamle.



## MORMORS KAT

Kaspers mormor og morfar har en kat, Misse. En dag, da Kasper er på besøg, lægger han mærke til, at Misse er mere stille, end hun plejer at være. Misse vil heller ikke spise, og hun kommer ikke ud fra sit skjul for at lege med Kasper.

Mormor fortæller, at Misse er blevet syg og har det rigtig dårligt. Mormor og morfar tager Misse til dyrlægen, og Kasper får lov til at komme med.

Dyrlægen undersøger Misse og fortæller, at Misse er så syg, at hun ikke kan blive rask igen. Kasper synes, det er synd for Misse; bare der var noget, man kunne gøre. Mormor fortæller, at dyrlægen ikke kan gøre Misse rask igen. I stedet kan dyrlægen hjælpe Misse med at dø, så hun ikke skal have det dårligt længere.



Først giver dyrlægen Misse noget, så hun falder i søvn. Når Misse sover meget tungt og ikke mærker noget, giver dyrlægen hende noget, så hendes hjerte holder op med at slå. Det foregår alt sammen meget roligt. Selvom Misse nu er holdt op med at trække vejret og er død, ser det ud, som om hun bare sover. Kasper bliver ked af det, men han er glad for, at Misse ikke skal have det dårligt mere.

Dyrlægen spørger mormor, om hun vil have Misse med hjem og begrave hende i haven.

Næste dag i skolen fortæller Kasper sine venner om Misse. Der er flere af de andre, der også har prøvet at miste et dyr. Kasper synes, det er rart at høre de andres historier. De andre forstår godt, at Kasper er ked af det.

Nogle uger efter tænker Kasper stadig på Misse. Kaspers mor kan se, at Kasper bliver ked af det. Kasper savner Misse. Kaspers mor siger, at det er helt OK at savne én, man har holdt af, men som nu er væk. De taler om Misse og alle de sjove ting, de kan huske om hende. Det er rart at tale om Misse, og det hjælper på Kaspers humør.







# **Dyr er ikke mennesker**

- **Man skal passe dyret, så det får opfyldt sine behov**
- **Danmark har en dyrevelfærdslov, der gælder alle dyr**

# Dyr er ikke mennesker

## DYR ER IKKE MENNESKER

Somme tider bliver familiedyr behandlet som små mennesker, selvom de ikke er det. Det kan være populært at have små hunde i tasker eller give dyrene tøj på.

Vi skal huske, at det er et dyr og ikke et menneske eller en dukke. Det er vigtigt at holde øje med, om dyrets behov bliver opfyldt.



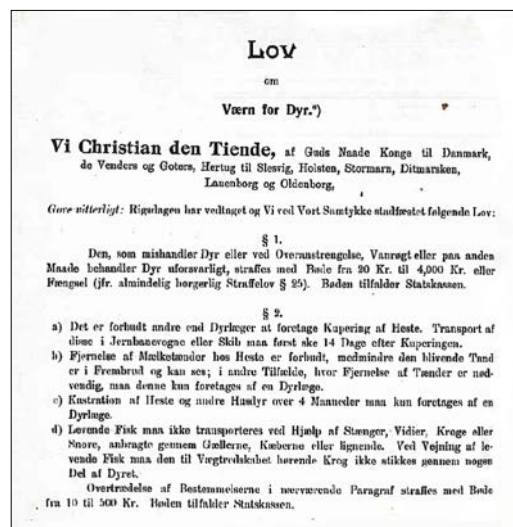
Dyr er ikke mennesker og går ikke med tøj eller spiser kager i naturen.

## DYREVELFÆRDSLOVEN GÆLDER FOR ALLE DYR

I Danmark har vi en lov, der skal beskytte alle dyr. Den hedder **dyrevelfærdsloven**. Den gælder for alle dyr, også dem, vi har hjemme.

I loven står der, at vi skal sørge for, at vores dyr har det godt. Der står også, at dyrene skal passes, have foder og vand og holdes på en måde, så de både er sunde, raske og får opfyldt deres behov.

Man skal altså passe dyret, så det får opfyldt sine behov.



Den første lov til beskyttelse af dyr i Danmark kom i 1916.

## I BOGEN HAR DU LÆRT:

Du har lært om familiedyrs velfærd. Du ved, at du har et ansvar, hvis du har et familiedyr.

Du har lært, hvad behov er, og at det er vigtigt, at dyrenes behov opfyldes gennem hele deres liv. Du kender også nogle af de signaler, som dyrene kan bruge for at fortælle dig, hvordan de har det.

Du har også lært, at dyr ikke opfører sig normalt, når de er syge. Du ved også, at dyr har følelser ligesom dig.

Der findes mange bøger og film, hvor du kan lære mere om de forskellige familiedyr og deres pasning og pleje. Du kan også spørge dyrlægen, hvis du er i tvivl.

→ Se opgave 19



### OPGAVE 19

Udvid dit mindmap med det nye, du har lært

Tag det mindmap frem, som du lavede i starten. Tal om det.



### HVAD BETYDER ORDET?

**Dyrevelfærdsloven:** En lov, der bestemmer, hvordan man skal behandle dyr.



# Stikord

## A

adfærd 11, 15, 26, 38  
aflivning 40  
arter 10, 11  
avlet 11

## B

behov 7, 10, 13, 14, 15, 19, 31, 41, 44, 45  
bytte 15  
byttedyr 15

## D

dilemma 14, 15  
dyrevelfærd 5, 7,  
dyrevelfærdsloven 45  
dyrlæge 39, 40, 41, 45

## F

familiedyr 5, 6, 9, 10, 11, 14, 18, 27, 31, 34, 35, 37, 38,  
39, 40, 43, 44, 45  
flokdyr 10, 15  
foder 15, 30, 31, 45  
følelser 25, 26, 27, 45

## G

gnaver 35

## H

hamster 6, 15, 30, 31  
hund 6, 7, 10, 11, 15, 19, 22, 23, 26, 27, 30, 31, 39, 44

## K

kanin 6, 13, 14, 15, 19, 26, 27, 31, 35, 38,  
kat 6, 7, 10, 11, 14, 19, 22, 23, 26, 27, 31, 34, 39, 40, 41  
kropssprog 21, 22, 23, 27,

## M

marsvin 6, 7, 15, 27, 31, 35,  
motion 10, 30,

## P

pleje 10, 34, 38, 45,

## R

racer 10, 11,  
rovdyr 7, 15,

## S

sanser 17, 18, 19,  
stammer fra 9, 10, 11  
sundhed 30, 33, 34, 45,  
sygdomme 37, 38, 39, 40, 41, 45

## T

tænder 26, 31, 34, 35,

## V

velfærd 5, 14, 19, 26, 27, 30, 31, 34, 38, 45

## Æ

æde 15, 22, 29, 30, 31, 35



## FAMILIEDYR OG DYREVELFÆRD

I denne bog lærer du om familiedyrs velfærd og om, hvad der skal til, for at dyrene har et godt liv. Vi kalder det dyrevelfærd.

Der kan være stor forskel på, hvad der er godt for dyrene. En hund og en akvariefisk skal holdes og passes meget forskelligt for at have det godt. Det er vigtigt, at du ved noget om, hvornår dyrene har det godt.

I bogen lærer du om, hvor dyrene stammer fra, hvad deres behov er, og hvordan du kan sørge for, at dyrene har det godt. Du lærer også om, hvad sanser er, og hvordan dyrene bruger deres kropssprog til at fortælle dig, hvordan de har det.

## OM DENNE BOG

Bogen og de medfølgende opgaver er beregnet til undervisning på 0.-3. klassestrin.

Bogen kan bruges i natur/teknologi og som faglig læsning i dansk.

På **dyrevelfærdiskolen.dk** er der materialer til opgaverne i bogen samt en lærervejledning.

Materialet er udviklet af Videncenter for Dyrevelfærd, Fødevarestyrelsen og Københavns Universitet i samarbejde med Det Dyreetiske Råd, Den Danske Dyrlægeforening, Dyrenes Beskyttelse, Kattens Værn, Dansk Kennel Klub og Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation (DOSO).



Ministeriet for Fødevarer,  
Landbrug og Fiskeri  
Slotsholmsgade 12  
1216 København K  
[www.mfvm.dk](http://www.mfvm.dk)